

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knašlova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Hud udarec za kmetovalca.

Gorki solnčni žarki v marcu in začetku aprila so ogreli vso naravo in zelenje, da je nepričakovano razbrstelo cvetje na sadnem drevju, zlasti na črešnjah, breskvah, češpljah in hruškah. Tudi vinska trta je pognala že 10 milimetrov dolge poganjke in kazali so se že nastavki gozdja.

Kmetovalec in vinogradnik sta upravičeno upala na dobro sadno in vinsko letino, kajti že dve leti je bila letina slaba. In zdaj je pretečno soboto nenadoma nastopil hud mraz s snegom in kakor se pričakuje, je vsa nada na pridelke sadja in vina uničena. Žalostni, obupni časi se zopet obetajo kmetovalcu in gospodarske posledice te katastrofe so zdaj še nedogledne, kajti mrazu in snegu se je pretekle noči pridružila še moreča slana, ki je tudi na njivah in vrtovih napravila veliko škodo. Tolažimo se sicer, da bo morda na drevesih in na trtah pognalo novo cvetje, da se bo razvilo novo brstje, toda ta nada je jako neznatna, ako pogledamo osmojeno listje in cvetje.

Sadjereja je v zadnjih letih v slovenskih pokrajinah lepo uspevala in dober zaslužek marsikateremu donašala. Kmetovalec je vsako leto računal s temi dohodki, ki so veliko boljši kakor iz kmetijstva in vinogradništva, ker ne rabijo toliko truda in režijskih stroškov. Kako naj zdaj pokrije izpad tega zaslužka? Kje naj dobi denar za obresti in vračevanje posojil?

Še hujše je prizadet naš vinogradnik, ki mora naravnost obupati, ako mu je uničena nada na vinski pridelek. Večina dolenskih in štajerskih vinogradnikov živi le od tega; ali naj prime zdaj za beraško palico in gre po svetu? Prejšnje slabe letine je komaj prebolel marsikdo pa tudi ne, in zdaj je imel stroške za obdelovanje vinogradov, za nasaditev novih trt itd. Denar si je izposodil v nadi, da ga vrne v jeseni, ko proda vino. Umislino si položaj takega kmetovalca! Zdaj naj še nadalje dela, še nadalje plačuje enake davke, obresti in odplačila, toda žeti ne bo imel ničesar!

Na vsak način je treba tu izdatne pomoči vlade! Vlada naj priskoči zdaj od začetka vsaj tako, da bi se z njenim vplivom dosegli pri zadolženih vinogradnikih in kmetovalcih odlogi za plačila obresti. Treba bo tudi zemljiški davek deloma ali pri nekaterih, ki se le z vinorejstvom pečajo, docela odpisati. Svetujemo prizadetim, naj se v tem oziru že zdaj pobrigajo in store potrebne korake.

In poslanci kmečkih občin imajo zdaj dolžnost, da pri vladi odločno potrkajo na vrata in zahtevajo izdatne pomoči za našega kmetovalca. Ko se bo dognala storjena škoda, bo morala tudi dežela priskočiti na pomoč in mesto za druge ponesrečene špekulacije, tukaj seči globoko v žep. Kmetovalec nujno pričakuje pomoči, ki se mu ne sme odreči!

Vojna na Balkanu.

Dogodki na balkanskem bojišču niso v preteklem tednu nič novega prinesli, če izvzamemo **Skader**. Bolgari še vedno prepeljujejo svoje čete in težke topove k Čataldži in Bulairu, toda med njim in Turki so se vršile le majhne bitke predstraž in pa topništva. Bolgari so pogajajo s Turki za mir in zadnje dni so sklenili med seboj 10dnevno premirje, torej se tukaj ni nič novega zgodilo.

Grške bojne ladje še vedno stražijo pred Dardanelami in branijo, da turške bojne ladje ne morejo nadlegovati zavezniške.

S skrbjo pa moramo opazovati, da se zavezniški po končani vojni ne bodo tako mirno pobotali, kajti mesto Solun zunaj Carigrada najvažnejše pristanišče, hočeta Grki in Bolgari imeti. Grki se sklicujejo na to, da je prebivalstvo po večini grško in da je grška vojska prva zasedla mesto. Z Grki držijo tudi Srbi, ker bi radi obdržali mesto Monastir in Ohrid, kateri mesti Bolgari tudi zase zahtevajo, čeprav so ju Srbi po hudih bojih osvojili. Želimo le, da bi ne prišlo med zavezniški do resnejših preprirov ali celo do vojne, kakor proroku-

jejo zavistni nemški časopisi. Sicer so pa z izidom vojne zadovoljni Grki, Srbi in Bolgari.

Hrabri Črnogorci

pa, ki so med njimi najrevnejši, toda najbolj požrtvovalni, ne bodo dosegli tega, za kar so se najbolj borili. Vse evropske velesile so proti njim in so nad ubogi narod poslali bojne ladje ter zaprli dohod z morja v črnogorski pristanišči Bar in Ulcinj. Nobena ladja ne more pristati in zato se je vse podražilo in lahko nastane v Črni gori velika lakota. In vse to le radi tega, ker nočejo Črnogorci odnehati od obleganja Skadra in prepustiti roparskim Albancem, kakor to velesile zahtevajo. Ali ni sralotno za velesile, da se vmešavajo v stvari, ki jim nič mar niso ter tako kršijo mednarodno pravo. Velesile so pritiskale z vso močjo tudi na Srbijo, naj odpokliče svoje čete izpred Skadra, sicer bodo tudi pritiskale z drugimi sredstvi nanjo. In Srbija se je ustrašila groženj ter odpoklicala čete, ki bodo te dni odšle domov. Celo Rusija, najboljša prijateljica in podpirateljica Črne gore, je pustila junake na cedilu ter se strinja z velesilami.

Toda kakor so trde in neomajne črnogorske skale, tako trd in neomajen je črnogorski kralj Nikola s svojimi junaki. Celi Evropi kljubuje in noče odnehati, kajti rekel je: Skader ali smrt! Oblubovali so mu že milijone, toda ne vda se.

Napad na španskega kralja.

V soboto, 12. aprila, je bil izvršen na kralja Alfonza španskega napad, ki pa je ostal brez vsakih posledic za kralja samega in njegovo spremstvo.

Ko se je vračal kralj v soboto ob pol 2. popoldne od pomladanske vojaške parade v palačo, se je preril skozi množico nek človek in ustrelil iz bližine nekaj metrov na kralja. Strel je izgrešil svoj cilj, pač pa je zadel konja, ki se je zgrudil, zadet v hrbet. Kralju je priskočilo na pomoč njegovo spremstvo in je odjezdil navidezno popolnoma miren na konju svojega pobočnika domov.

Napad se je bil izvršil s tako naglico, da je bilo občinstvo, ki se je bilo zbralo v veliki množini, da gleda povratek kralja in vojaštvo, popolnoma presenečeno. Ljudje v okoliščini atentatorja niti mislili niso na to, da bi storilca prijeli, taka zmeda je nastala med gledalci. Napadalec se je skušal takoj pomešati med občinstvom, dva stražnika pa sta mu sledila in ga prišla. Sedaj se je razvil med napadalcem in stražnikoma boj. Vrgla sta ga na tla in mu skušala iztrgati revolver, ki ga je imel še vedno v rokah. Tedaj je še dvakrat ustrelil.

Ko je počil prvi strel, so se vrgli generali in častniki kakor divji na množico, ter so jo preganjali po ulicah. Množice se je polastila panika in je v divjem begu bežala. Mnogo oseb je bilo ranjenih, med njimi 11 težko, večinoma so bile to ženske. Kralj je bled strahu menjal konja in zaklical nato: Živela Španska! Množica, ki je niso generali in častniki razgnali, je prirejala kralju ovacije. Nato je kralj odjahal na dvor, kjer sta ga pričakovali kraljica in mati, katerima je pripovedoval, kaj se je zgodilo.

Pred kraljevim gradom se je medtem nabrala velika množica, ki je prirejala kralju ovacije. Kralj in kraljica sta se pokazala na balkonu.

Atentator je 26letni tesar Alegro iz Barcelone. Častniki so ga hoteli takoj po aretaciji linčati.

Ko ga je policija aretirala, se je atentator branil in ga je eden izmed stražnikov težko ranil na glavi.

V zaporu je izjavil, da je hotel kralja umoriti in nato izvršiti samomor, da pa ni nobenih sokrivcev. Dajo mu naj jesti, potem naj ga pa obesijo. O vzrokih atentata navzlic temu, da so ga čelo noč zasliševali, ni hotel ničesar povedati. Našli pa so pri njem pismo na njegov ženo, v katerem pravi: V prvi vrsti si ti kriva, da sem to izvršil; če bi mi bila poslala, kar sem zahteval, ne bi bil izvršil tega dejanja in ne bi bil ustreljen. Napadalec je anarhist in je delj časa živel na Francoskem, od koder je bil izgnan.

Poleg njega so aretirali še štiri osebe, med njimi eno žensko, ki je bila baje Alegrijeva ljubica, in Francoza Bacha, ki pa pravi, da ni sokriv, katerega pa je policija aretirala na podlagi izpovedb nekaterih opazovalcev, da je pred napadom govoril z Alegrijem. Baje se je Bach zapletel v protislovja, zato so ga obdržali v zaporu.

Razgled po svetu

Izpremembra ustave v Srbiji.

Srbski listi poročajo, da se namerava izvesti delna izpremembra srbske ustave. V to svrhu se bo sklicala velika narodna skupščina. Najbrž se bo uvedla splošna volilna pravica.

Generalni štrajk v Belgiji.

V Belgiji je skoro pol milijona delavcev opustilo delo ter stavkajo. Skoro vse velike tovarne, rudokopi, železnice i. t. d. so morale ustaviti obrat. Železnice so zastražene od orožnikov in le pod njih zaščito se še izvršuje promet.

Vladarji na obiskih.

Ruski car bo v kratkem obiskal nemškega cesarja v Berlinu. Angleška kraljevska dvojica obišče našega cesarja, predno se bo odpeljal v letovišče Isl. — Francoski predsednik Poincaré obišče z zunanjim ministrom angleškega kralja v Londonu.

Papeževa bolezen

traja še nadalje. En dan se obrne na bolje, drugi dan zopet na slabše. Vendar je upati, da se preokrene na boljše, ker je papež zopet dobre volje in se tudi ne brani hrane. Zahteva tudi, da bi zapustil posteljo. Romanjev seveda ne more sprejemati.

Galški deželni zbor

obravnavava volilni red za deželni zbor, vsled katerega pridobe Rusini več mandator. Doslej še ni gotovo, če se bodo vse stranke zedinile in sprejele načrt tako, da bo Rusine zadovoljil. V slučaju, da se sprejme volilna reforma, se deželni zbor takoj razpusti in razpišejo nove volitve na podlagi sprejete volilnega zakona.

Za obrtnike.

Davčni popusti in znižanje, če je obrt oviran.

Obrtni davek ali občna pridobnina se predpiše za dve leti naprej. Ako se v obratnih razmerah v tej dobi kaj izpremeni, bodisi da se obrt poveča ali zmanjša, nima to nikakega vpliva na davek. Pač pa dovoljuje zakon delni ali popolni odpis obrtnega davka pri znatnih ovirah obrata, ki so n. pr. smrt ali bolezen obrtnika, požar, povodenj ali druge izredne okolnosti, n. pr. orožne vaje. Danes je mnogo obrtnikov na orožnih vajah za več mesecev, in ta okolnost je jako merodajna, da se odpiše davek. Za odpis davka je treba prositi pri okrajnem glavarstvu ter navesti okolnosti, vsled katerih je bilo izvrševanje obrta znatno ovirano. Okrajno glavarstvo vrši potem poizvedbe in stavi predloge finančnemu ravnateljstvu, ki dovoli odpis obrtnega davka za en ali več kvartalov. Tako lahko prosijo mlinarji in žagarji, če je preveč vode ali če je suša, da se jim primeren znesek na davku odpiše. Ako je krojač ali čevljar, ki dela le z enim pomočnikom ali vajencem, delj časa bolan, da ne more izvrševati obrta, kakor tudi vsak obrtnik, ki je delj časa oviran, sme vsakdo prositi, da se mu davek odpiše za dotično dobo. Večina malih obrtnikov ne ve za to ugodnost, zato naj se je poslužijo, kadar jih zadene kaka nezgoda. Sklicujejo naj se

pri tem na § 73, zakona o osebnih davkih. Isto velja tudi za male trgovce in vse, ki plačujejo obrtni davek ali občno pridobnino.

Slovenija

s Deželna vinarska zadruga. Kranjski vinogradniki so zadnja leta občutno prizadeti in še hujše se jim kaže, če zadnji mráz uniči njih nado na letošnji pridelek. Deželna vinarska zadruga je bila ustanovljena v pomoč vinogradnikom, da razpečava njih vina in dá odjemalcem s poskušnjami priliko, da spoznajo domače vino. Dokler so se te pokušnje vršile pod kavarno »Evropo«, je bilo dobro; toda klerikalci ne morejo imeti niti ene gospodarske naprave v rokah, da bi je ne združili s svojo umazano politiko. Zato so prenesli poskušnjo v »Unionsko klet«, deloma z namenom, da privabijo interese v njih hišo, ki tako slabo uspeva, sumi se pa in že zdaj splošno govori, da deloma tudi iz drugega namena. Šli smo sami pokušat vino kranjskih vinogradnikov, toda pili smo slabo mešanico, od katere nismo mogli zvedeti, kje ima svoj izvir. Vprašali smo klerikalce, ki redno obiskujejo klet, in ti so nam odkrito priznali, da je vsak dan drugo vino, vse skupaj pa zanič in da so že večkrat krepko zaropotali, kako se more točiti tako brozgo pod imenom kranjska vina. No, zdaj se je začelo jasiti in najbrž bo res, kar se govori o vinih v Unionski kleti. Klerikalci »Gospodarska Zveza« ima veliko zalogo vin iz različnih dežel in ta vina baje toči v Unionski kleti da jih spravi v denar, ker jih drugače ne more. In to se dela pod patronanco Deželne vinarske zadruge! Kranjski vinogradniki morajo odločno protestirati proti temu, kajti njih vina lahko pridejo v slab glas in jih noben človek ne bo hotel kupiti, če jih bo v Unionski kleti poskušal. Ali se pravi na tak način pospeševati kranjsko vinarstvo? To se mora pojasniti in odločno zahtevati na občnem zboru vinarske zadruge, ki bo 23. t. m. v Ljubljani.

s Pomoč prizadetim kmetovalcem! Deželni poslanec dr. Kukovec se je podal te dni po naročilu izvrševalnega odbora »Narodne stranke« k štajerskemu namestniku grofu Claryju in mu je opisal veliko bedo, katera je zadela vse spodnještajersko kmetijstvo vsled snega in slane. Prosil ga je, naj bi nemudoma dal nalog okrajnim glavarstvom, da povzročeno škodo takoj ocene. — Namestnik Clary je izjavil, da bo tej želji takoj ustregel; po rezultatih cenitve bo vlada presodila, ali se bodo odpisali davki za eno, eventualno več let, ali pa bo potrebna v revnih krajih tudi denarno pomoč. Kdo se je pa še doslej pobrigal za kranjskega kmetovalca?

s Lažljivost nemškega časopisja, kadar gre proti Slovanom, se je zopet poka-

zala v najlepši luči. Židovska »N. Freie Presse« in klerikalna »Reichspost« sta pisali, da so Črnogorci in Srbi z orožjem silili katoliške Albance v Djakovici, da prestopijo v pravoslavno vero. Frančiškanskega patra Paliča pa, ki ni hotel tega storiti, so vojaki s kopiti pobili in z bajoneti zabodli. Pošteni ljudje so takoj mislili, da je to kakor v aferi Prohaska izmišljen dogodek, ki ima namen vzbuditi sovraštvo do »krutih« Črnogorcev in Srbov. Mednarodna komisija, ki se je radi tega sestala, je pa po raztelesenju patra dognala, da je bil pater Palič iz daljave ustreljen, in sicer na begu, ker se na klic vojakov ni hotel ustaviti. O kakih zabodih z bajoneti ni bilo sledu na telesu. Kakor se je zdaj izvedelo, je strašno novico o umoru patra Paliča spravil v časopise prior dunajskih frančiškanov. Vse, kar je nemškega, bodisi klerikalci ali judje ali liberalci, vse je edino in lažljivo v pačenju resnice, vse je editiče sramotenja Slovanov. V žlici vode bi najraje vtopili vse, kar diši po slovanstvu. O grozovitostih, ki so jih Slovani zagrešili proti »nedolžnim« Albancem, so že toliko pisali, ki so se pozneje izkazale kot neresnične, da jim Nemci sami več ne verjamejo.

s Poziv slovenski javnosti. Že enkrat smo se obrnili na slovensko javnost s prošnjo za brezplačna prenočišča za v počitnicah potujoče dijakke, vendar je bilo prav malo odziva. Zato se danes zopet obračamo do slovenske javnosti z isto prošnjo, ker je za slovensko dijaštvo velikega pomena, da v počitnicah potuje po vsem slovanskem jugu. Ustanovili smo letoš počitniško zvezo vsega jugoslovanskega dijaštva. Brezplačna prenočišča se nabirajo tudi med Hrvati in Srbi. Ne bilo bi ravno lepo, če bi slovenska javnost zastajala za Srbi in Hrvati. Vemo, da je po Slovenskem mnogo zasebnikov, ki bi lahko dali brezplačno prenočišče. Zadovoljni smo tudi s prenočišči na senu. — Prosimo in pozivljamo torej Slovence, da naj ne pozabijo na svoje dijaštvo, ki mora v počitnicah potovati po svoji domovini. Kdorkoli more dati brezplačno prenočišče za čas od 1. julija do 15. septembra, naj nam to javi najpozneje do 25. t. m. na naslov: **Uredništvo »Preporoda« (za počitniško zvezo), Ljubljana.** — **Odbor jugoslov. dij. počit. zveze.**

s Tečaj za pridelovanje zelenjadi priredi kmetijska šola na Grmu dne 5., 6. in 7. maja t. l. z naslednjim sporedom: V ponedeljek dne 5. maja: Od 2. do 4. popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanja in gnojenje zemlje. Od 5. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. — V torek, dne 6. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebne- ga semena. Naročanje semena po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10.

do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo rabo. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje. — V sredo, dne 7. maja od 8. do 10. dopoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhovanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhovanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Krajske plača ravnateljstvo stroške za pot do Novoga mesta in za prehrano po 1 K 50 v na dan. Podpore dobe le tisti, katerim se izrecno dovoli in ki za njo do 27. aprila po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zgledati za tečaj do 27. aprila. Vabimo naše gospodinje in kmečka dekleta k obilni udeležbi.

s Ne berite, če ste že brali, in se po tem ravnote; če pa še ne veste, si dobro zapomnite in povejte vsakemu! To namreč, da je Kolinska kavna primes najboljši kavni pridatek, ki napravi kavo najbolj okusno in ji da najprimernejši vonj in najlepšo barvo. Tudi to si zapomnite, da je Kolinska kavna primes edini pristni domači kavni pridatek iz edine jugoslovanske tovarne kavnih primesi v Ljubljani. Zapomnite si tudi, da je znamka »Sokol« varstvena znamka Kolinske kavne primesi in pri nakupovanju strogo pazite na to znamko!

o Ljubljanska okolica o

lj Iz Device M. v P. Dr. Šusteršič je imel 11. t. m. shod v Polju in Zalogu in naš nezavedni občinski odbor se je sešel na komando. Izobešene so bile tudi zastave in občinski steber je plaval v dr. Šusteršičevi vodi. Slišale so se nove obljube, čeprav še stare niso izpolnjene, one, ki so se dale že ob državnozborskih volitvah. Radovedni smo, kdaj se bo vendar podrla škarp od Kašelskega mostu do Zavogla? — Gasilci pa vprašamo deželni odbor, kdaj se bo razdelilo onih 41.000 K iz leta 1912. za gasilna društva? Ali so jih že miši snedle? Deželni odbor je ustanovil novo gasilsko zvezo ter razposlal okrožnice na gasilna društva, da se pridružijo. Dozdaj nismo gasilci poznali nobene politike, ker so gasilna društva dohodna društva v pomoč bližnjemu. Ker pa hočejo klerikalci tudi tukaj delati svojo umazano politiko, se nočemo priklopiti novi politični klerikalni zvezi.

o Dolenjske novice o

d Iz Št. Jerneja. Gosp. urednik, al' ga lomimo! Odkar imamo namreč po farovski volji in božji nemilosti nov občinski odbor z županom Rapselom na čelu v večno sramoto šentjernejski občini. Uboga zala občina, ko te bo še po sodnijski ali pristo-

voljni ločitvi, tega še ne vemo, brezobzirno kompromitiral tvoj »mož«, ker si se v svoji neizkušeni nedolžnosti z njim spečala, češ, jaz sem bil pa vendarle tvoj župan. Kakor zardeva danes tvoje zorno lice sramu in kesanja, zardevalo bo vsakokrat pri tem spominu. Nesrečni Janez že sedaj se te sramujejo, pa ne le nasprotniki, ti preklicani liberalci, temveč tvoji najboljši prijatelji in najintimnejši zavezniki. Pri nas se igra, kakor je pri takih možakarjih že navada, vse pod klobukom. Vsa občinska uprava se vrši v znamenju skrivnostne »uradne tajnosti«, pravilne zahrbtnosti in intrig. Znano nam je le še preveč, kako se rujeta nekdanja najboljša pobratima, župan in podžupan, za prvenstvo. Rivala sta naravnost kruta drug proti drugemu. Vsak bi bil rad župan, dasi je to pri nas jako nehvaležen posel in zahteva popolnega bikoborca. To ve predobro naš ubogi župan. Marsikatero nemirno noč je preživel že v tem kratkem času županovanja in marsikateri las na njegovi glavi se je pridružil svojim sivim tovarišem. A prihodnost ne obeta ničesar boljšega. Parkrat že so se previdno odpovedali očka župan svojemu vegastemu prestolu, a so ga vsakokrat zopet »milostno« zasedli. Zadnji čas je izbruhnila črna nehvaležnost njihovih najboljših prijateljev v podobi krute **nezaupnice**. V svoji oblastnosti so pokazali koj pri nastopu svojo trdo in okovano peto. Šikanirali so gostilničarje s policijsko uro do skrajnosti. Za par minut prestopka je bil gostilničar že v kazni. Prežalo se je nanj iz teme ter se jih dosledno, skrivaj seveda in anonimno, naznanjalo. In pri tem le liberalce. Drugih kajpak se ni videlo. Dasi pri sosednih občinah ni nič takih nadležnih muh, se pri nas tujci jezijo in pridušajo, ker morajo, hočeš nočeš, iti ob 10. oziroma 11. lepo pod odejo. Naravno, da se je razvilo tu tako gnusno denuncianstvo, da nihče ni varen pred vsakojakimi sumljivimi elementi. Oblasti imajo vedno opraviti z nami. Da napredujemo in bomo napredovali pri teh razmerah in pri tako razsvitljenih voditeljih občine, to si je lahko misliti. Albanija nam je pri tem za vzor. Dasi ima občina res primeroma lepe dohodke, ne dela se pod milim Bogom ničesar, kar bi bilo v občo korist. Kako tudi? O tej imajo naši možakarji take pojme, kakor slepec o barvah. Poiskati in odreti znajo soobčane za vsak groš, a nudijo jim za to — brco. Ljudje se pomenljivo povprašujejo, kam gre ves ta denar. Pretečenega leta je prejela občina samo na občinskih nakladah 6158 kron, a za denar ne ve nihče. Ali leži mrtev v občinski blagajni, ali gre vse za takozvane in že zelo proslule »likofe« občinskim »funkcionarjem«? — Pri nas imamo tudi že delj časa takozvano nočno stražo. Da ni treba imeti in plačevati občini redarja, našli so naš gospod paragrafar nekje postavbo, da morajo vaščani sami stražiti ponoči. Kaj hočete, kdor zna, pa zna. Seveda si ne sme-

te misliti tu nočnega čuvaja z veliko starinsko svetilko in helebardo v roki, po čemer bi ga človek saj poznal. Ne kvečjemu vleče kako ogromno gorjačo za seboj. Seveda upravljajo to službo tudi — ženske. Za poč't! Če sedaj ne obogatimo v Št. Jerneju pri tako modernem občinskem gospodarstvu, potem nam ni pomoči. Toda slabo kaže. — V noči od 11. na 12. aprila pred sejmom so vlomili zlikovci v dve prodajalni na najbolj izpostavljenih mestih in ko so bile še luči po nekaterih hišah in so baje zločinci še streljali po vasi ter odnesli nekaj drobiža in za nekaj stotakov blaga. Stražila sta isto noč sam podžupanov oče in neki mladi fant. Seveda je bila krščanskemu možaku kmalu stvar preneumna. In odrinil je v gostilno in potem spat. Fante je še nekaj časa blodil po vasi. Potem se je pa tudi zavlekel v neki hlev in zaspal spanje pravičnega. Mož je sicer po vsej sili zahteval naslednjega dne od fanta, naj trdi, da sta bila vedno skupaj na straži.

d Dopis iz Preloke. Mislili smo, da si je naš g. župnik Kadunc vzel k srcu naš nauk v zadnjem »Slovenskem Domu«. A temu ni tako. Mož je na nas precej hud in da bi se bolje opral, nam je čital s prižnice cel dopis ter s tem nehote in nevede delal reklamo za naš izvrstni list. Kaj pa mislite, g. Kadunc, kaj vam poreče prevzvišeni knezoškof, da v božji hiši čitate po njem prepovedan list. Kaj neda, kdo bi se bal škofa, ki je tako daleč tam za devetimi hribi in gorami — v lepi beli Ljubljani. In to vam daje korajžo. A mi vas prosimo vseeno, da nam daste pojasnilo glede tistih svetlih kronc, ki smo jih mi sicer plačali pri davku za orglarijo, vi pa jih baje niste sprejeli od občine, čeravno je davčni urad občini pošteno vse izplačal. Vi kot svetovalec morate to prav dobro vedeti, čemu pa sedite pri občinskih sejah. In zagotavljamo vam, da vam poprej ne prizanešemo tega, dokler se novce ne najde. Slavno c. kr. sodišče pa prosimo, da blagovoli posvetiti s temeljito preiskavo v naš občinski urad, morda se končno le posreči, da se najdejo tisti lepi denarci. Vi, g. Kadunc, pa nam prihodnjič ne povejte samo, kaj sta vaša ključarja delala pri vas s pobotnicami, pač pa nas mori radovednost, **koliko** je dohodkov bilo in **koliko** je bilo izdatkov v minolem letu v naši farni blagajni. Morda nas boste tudi razveselili z natančno bilanco. Vidite, vsak denarni promet mora imeti kontrolo, istotako tudi vaš. Zato se nikar ne hudujte nad nami. Svetujemo vam pa prav blagohotno, da se drugič izognete vsaki podpihivalni razlagi članka s prižnice, ker sicer — bomo odgovorili na ta - le vprašanja: kako se je poslovila prejšnja kuharica od svojega župnika, kdo ji je moral pokazati to pot v Črnomelj, kdo sovraži svoje župljane tako, da jim ne da rojstnega lista? Kdo vzame za vsak očenaš po en groš, a moli enega za 2—4 stranke? Zakaj se ne hrani blagajna podružnice Sv. Antona v župnem

uradu? Pst, g. Kadunc, kaj? Le počasi se premislite, da ne bo še več vprašanj in odgovorov. Snovi je več kot dovolj. Zdravi in na svidenje!

d Straža pri Novem mestu. Mrlič pod kozolcem. V soboto, dne 5. t. m., zapustil je delavec in prekupovalac las Martin Krese, ki je bil sedaj brez stalnega bivališča, vendar pa v občino Prečino pristojen, v kandijsko bolnico. Gotovo je bil namenjen k svoji hčeri, ki je tudi uboga in stanuje v Podgori pri Prečini. Prišel je blizu Češčevasi. Pred vasjo mu je postalo slabo in vsled tega je sedel kraj pota, da bi se malo odpočil. Ni dolgo tako sedel, ko se je zgrudil po poti — mrtev. Ta slučaj so naznanili vaščani župniku v Prečini in mrtvogledniku. Mrtveca so prenesli pod bližnji kozolec in tam so ga pustili ležati **celih 24 ur.** Umrli je bil revež brez premoženja. Pri njem so našli delavsko knjižico in 20 vin. denarja. Župnik, ki je šel v tem času dvakrat skozi Češčovas, se ni za mrtveca popolnoma nič brigal, ker je vedel, da pogreb takega reveža ne prinese veliko v njegovo nenasitno bisago. Ko bi imel umrli kaj tisočakov, bi bilo vsedrugeče, kaj ne, gospod župnik?

d Iz Gor. Straže. Naš dični Ivan Rakoše je nekam izginil. Pravijo, da je šel v Rim. Ali bomo zato zibali, ali bo zelena Krka mimo Rakošetove tovarne olja za škofovo »Sveto vojsko« zopet kakšnega črvička prinesla, kdo bi to vedel. Le eno pa vemo, da so namreč svoj čas naše Stražanke rade zahajale v — Rim, zdaj, ko se je ves svet prevrgel, zahajajo tudi že moški tjakaj. Po kaj pa je dični Ivan šel v Rim? Morda, da tam odpravi svojo generalno spoved za svoje grehe, ko je bil še liberallec in je kot kristjan pri čifutu služil? Morda je šel sv. očetu povedat, koliko svojega olja za škofovo »Sveto vojsko« je že razpečal med liberalce? Morda je šel tja, da v svetem mestu zadosti mir svoji vesti, da kot sicer tako vnet pristaš katoliške stranke vendar ne zametuje tudi liberalnega denarja? To so zopet sama taka vprašanja, na katera je težko dobiti pravega odgovora. Ampak eno le vemo, kaj je dičnega Ivana posebno napotilo na stara leta v Rim. Zadnjič enkrat je nabral najboljše vzorce svojega najboljšega olja za škofovo »Sveto vojsko«, pa se je podal proti Vel. Laščam krošnjari. Od same prevelike pobožnosti pa je pozabil, da je tam med gostilničarji mnogo takih ptičev, ki jih božji namestniki pošiljajo že ob življenju doli v pekel. Pozabil je revež, da njegov prijatelj in bližnji sosed vavtovški župnik vsakega liberalca v cerkvi na prižnici proglašajo za — levega razbojnika. V tej svoji pozabljivosti (seveda od same prevelike pobožnosti), je ta revež zašel v — liberalno gostilno svoje krščansko olje ponujat. Predstavil se je ponižno, kot se vsakemu agentu spodobi, rekoč: Dovolite, jaz sem Ivan Rakoše, tovarnar najfinejšega olja za duše privezavati. Moja tovarna

stoji tik ob Krki, ki mi pomaga to fino olje izdelavati. Pri vas gotovo kaj takega potrebujete, kaj ne, par sodčkov ga boste naročili? Gostilničar ga debelo gleda, nekako znan se mu zdi ta pobožni obraz iz časov, ko še ni bilo take glorijske okrog njegove glave, in ko sta še katero krepko rekla zoper te proklete klerikalce. O, pa se spomni. Saj res, Vi ste g. Ivan Rakoše, kaj ne, tisti Rakoše, ki je pri prečinskih volitvah tako udrihal po liberalcih, tisti Rakoše, ki je v uradni sobi št. 7 na novo-meškem okrajnem glavarstvu pisal izjave v posiljeni podpis proti naprednim listom. O, o, kaka sreča, g. Rakoše, da ste se ravno k meni zglašili. Vidite, jaz kot odločen liberallec ne maram Vaše gotove pogube, če bi zaradi zveze z menoj zaradi Vašega olja morali tudi z menoj v — pekel, kamor me je že tolikokrat poslal naš župnik. Kdo drugi bi Vam vrata pokazal, jaz pa Vas lepo opozorim, da ste zmotili. In g. Ivan Rakoše se je spomnil, da se je zmotil in zato je raje šel s vojim oljem za »Sveto vojsko« v sveto mesto — Rim.

d Iz Soteske pri Toplicah. Izvedel sem nekaj novega — pa ne od svojega dekleta zaljubljenega — ampak od našega gospoda župnika. Kakor bela vrana med črnimi kavkami, tako je bil naš župnik dolej častna izjema med svojimi rogovilastimi duhovnimi sobratji. Posebno kar se tiče topliškega župnika je bil naš župnik mož, pred katerim je tudi vsak naprednjak z mirno vestjo klobuk snel z glave. Politika, kakor jo durgi gonijo, mu je bila deveta briga, pomagal je rad zavednim kmetom tudi pri gospodarstvu, kjer je le mogel. Vsa fara ga je spoštovala, vsak pošten človek ga je rad imel, samo njegovi bližnji duhovni sbratje so ga po strani gledali. Tako namreč jim je Kristus zapovedal pri zadnji večerji, ko je svojim učencem rekel: Še eno veliko zapoved vam dam: **Ljubite se med seboj! V tem vas bom namreč spoznal, da ste res moji učenci, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil.** — To prekrasno Kristusovo zapoved so njegovi namestniki na Dol. Toplicah in v Vavta vasi tako natanko izpolnjevali da so našega župnika prištevali k — drugovercem. Ali ravno zato smo ga mi še raje imeli. In ravno zato ni bilo od naše strani in sploh iz naše fare nikdar nobene pritožbe v kakem listu. Kar smo imeli krivega med seboj, smo lepo med seboj poravnali. Ali vendar in morda ravno zato nam je bilo časih pri srcu, kakor človeku, ki uživa svojo srečo mirno, pa ker vidi, kako nemirno je življenje pri sosedu, se le boji, češ, kaj pa, ko bi se tudi v moji sreči vreme izpreobrnilo. Vedeli smo, da je naš župnik pri vsi svoji miroljubnosti in politički strpljivosti navsezadnje vendarle duhovnik, podložen škofu, ki ne mara duhovnikov za oltar in cerkev, ampak ki hoče iz njih narediti kramarje in politične peteline. Bali smo se, da škof ne izvoha tudi našega skritega, mirnega gnezda in nas oro-

pa pohlevnega goloba, pa ga zamenja s kakšnim krokarjem. Bali smo se tega, odkar je tisti Jarc začel vohuniti tudi po naši okolici, da bi znal enkrat nastopiti dan, ko bo konec našemu mirnemu življenju. In glejte, če se namreč ne motimo, ta dan je že nastopil. Izvedeli smo od strani, ki je v topliškem župnem dvorcu prav znana, da se je naš župnik pred kratkim izrazil: Res je, doslej sem bil z z njimi, ali odslej naprej bom temu storil konec. Kdor je z menoj, mora stati z menoj vred na katoliški podlagi, kdor noče, ta je proti meni in jaz proti njemu... Če bi nam to kdo drugi povedal, bi rekli, da laže. Ali, kakor rečeno, dotična oseba je v topliškem župnišču, kjer imajo le izvoljenci pristop, preveč znana, da bi ji ne smeli verjeti to novico. Ali za vse slučaje, da se ne prenagli, hočemo raje počakati, predno se zberemo na vojsko. Doslej smo poznali le skupno gospodarsko politiko, o kateri so drugi — ne mi sami — priznali, da lahko služi čeli deželi za zgled. Če ima pa tako priti, kakor se nam obeta, je to že danes kakor pribito, da, kakor je zadnjič »Slovenski Dom« iz Gor. Straže pisal, polovičarije pa ne bomo uganjali. Tudi mi rečemo: Kdor je z nami, smo mi z njim; kdor je proti nam, smo mi proti njemu!

d Iz Bezgavškega grabna. S težkim srcem smo dan na dan čakali, da se bo vendar kakšen romar ali popotnik zglašil v naši »kancliji«. Pa kakor vidimo, je najbrže tudi njega mraz vzel. Pa je škoda zanj, včasih je vsaj katero povedal, zdaj je pa pri nas tako tiho postalo, zato moramo mi sami kaj povedati v širši svet. Nič veselega ne bo to pot. Bolezen regira letos ne samo po našem liberalnem grabnu, ampak tudi našim sosedom višje gori na to in onostran ni prizanašala. Pa kaj samo bolezen, tudi tista bela žena, ki ji pravijo smrt, se nekam pridno oglašja pri nas okoli. Pretečeni teden smo izgubili kar dva na vsaki strani našega grabna. Na Daljnem vrhu se je za možem, po imenu Kic, ki je šele pred kratkem umrl, zdaj tudi žena preselila za njim v boljše življenje. Reva je že delje časa bolehal. Bolj iznenadila pa je nas nagla smrt starega Jožeta Novaka iz Hudega. Tam gori je imel malo bajto, pa je rad tudi k nam prišel kaj v vas. Kljub svoji starosti in gluhosti je vedno rad delal, zraven pa tudi kakšno zabavno povedal. Revez se je najbrže prehladil, ko si je nogo kopal v soperi. Legel je in nič več vstal, v dveh dneh je bilo po njem. Naj oba v miru počivata! Prihodnjič se pa še kaj oglasim, samo to želim, da z veselejšimi novicami kakor to pot.

d Iz Prečine. Da boste vedeli, naš vladni konceptni praktikant, gosp. Gustav Golija, je zdaj avanziral za koncipista. Pa da se ne boste motili, samo za provizoričnega koncipista, ali kakor je uradni list z dne 14. t. m. povedal, je Golija avanziral za koncipista v provizorični lastnosti

(nemško rečeno: »in provisorischer Eigenschaft«). Torej mu manjka še ena šarža, da postane definitiven koncipist, in potem šele, če bo tudi zanaprej tako priden, kakor je bil doslej, zna preteči še mnogo Krke mimo Novega mesta, ko postane komisar. Ker imamo s tem gospodom mnogo opraviti in nas je že večkrat sam silil, da ga moramo častiti za vladnega komisarja, vam vsem priporočamo, da si to njegovo novo šaržo dobro zapomnite. Če ima kdo izmed nas odslej naprej kaj z njim opraviti na štev. 7, ga mora torej imenovati: gospod provizorični koncipist, ali pa, da se mu bolj prikupite in vam ne bo treba ob besedi »provizorični« si jezika zlomiti, ga imenujte kratko: gospod koncipist. Tako naj bo tudi ta stvar za nas enkrat že v redu. — Pa še eno važno imenovanje imamo, ki nas mora še bolj zanimati. Namreč naš gospod Tone je postal definitiven frizer naših marinaric. Beseda definitiven ali stalen, pomeni že nekaj več kakor samo provizoričen. Gospodu Tonetu se je tako dopadlo, da je bil zadnjič v »Slovenskem Domu« opisan, kako se je na svoje stare dni spravil na mlade marinarice, da je samega veselja sklenil postati njih definitiven frizer. V mestih tudi ženske moškim brke strižejo in lase frizirajo, pri nas na kmetih je to narobe. Zdaj so tudi božji namestniki se začeli zanimati, kakšne frizure nosijo mlada dekleta. Zadnjič je naš novi marinarski frizer zopet trem ali štirim marinaricam s svojo maziljeno roko frizure popravljaj. Kar s celo roko je butnil v lase in po glavi in frizura je bila gotova. Jaz vam že pokažem, kako se imate frizirati, če hočete biti marinarice, je dejal. Tudi če dobim še takega fejest kaplana, mu ne dam vajeti iz rok čez moje marinarice. Mi stari možje, ki smo že poskusili, tudi kaj vemo, ne? Menda vendar, gospod Tone, definitiven frizer naših marinaric. Imate prav, le dajte jih. Čim bolj jih boste »muštrali« in frizirali, tem rajše vas bomo imeli. Zakaj, čim več neumnosti boste še uganjali z našimi dekleti, tem preje postanejo — pametne. Nekaterim se že zdaj neumno zdi, da bi duhovnik, posebno pa še star duhovnik, se toliko briga, kako so mlada dekleta oblečena in frizirana. Zato pa gospod Tone kot novo imenovani definitiven frizer, le naprej, dokler je še norcev kaj!

o Gorenjske novice o

g Iz Cerkljan na Gorenjskem. Veliko nad stotisoč sta zabili kaplanija in župnija v Katoliški dom, in to trdega, s krvavimi žulji prigarane kmečkega denarja, za poslopje, ki sedaj, čeprav je zidano s kmečkimi žulji, še kmečka last ni. Ta dom je živa priča, kako gospodarijo klerikalci s tujim denarjem in kakšni osrečevalci kmečkega ljudstva so. Pa zakaj so toliko denarja zabili v to popolnoma ponesrečeno stavbo? Pravijo, da samo za to, da bi se

notri izvalili Čuki. Toda navzlic temu, da šteje naša župnija nad 20 vasi, navzlic temu, da je Hrvatulja iz vseh teh 20 vasi hotela spraviti vsa jajca sama pod se, navzlic temu se je dobilo le celih 16, reci šestnajst mladih, komaj šoli odraslih fantičev, ki bi bili, če bi bila »fest« družčina, pripravljeni iti se prekopicovat v domove kleti. Ko je kaplan videl, da jih je samo 16, je oblezel hišo za hišo, vas za vasjo, prigovarjal, prosil, rotil, toda vse zastonj, ostalo je pri šestnajstih. Toda še to število se je začelo krčiti. Fantje, kakor so še mladi in neizkušeni, so jeli uvidevati, da se jih hoče imeti samo za štafažo in da je vse skupaj samo velika farbarija, zato sedaj še s temi ne bo nič. Nič, čeprav se je zavzel baje v zadnjem času za srečno izvalitev čukarije sam, od »Domoljuba« tolikokrat z blatom ometani Ambružev Francelj, načelnik, od deželnega odbora ven liberalne požarne brambe. — Z golažem in frakelnom se množe in vzdržujejo klerikalne vrste — nam za takimi ljudmi ne bo žal, nasprotno le veseli nas, da se znebimo senc. Pleve vsak veter odnese, zrno pa ostane!

g Škofja Loka. Avtomobilno vožnjo so vpeljali s 16. aprilom med Škofjo Loko in kolodvorom za osebni promet. Avtomobil bo vozil k vsakemu vlaku. Prav pohvaliti je to namero, se bo vsaj promet nekoliko povzdignil. Kakor čujemo, nameravajo napraviti tudi zvezo z Železniki in pozneje vpeljati tudi tovorni promet. Podjetju želimo obilo uspehov. — Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki je imela tekom minulega leta sledeči denarni promet: Vseh prejemkov je bilo 1,647.409 K 68 vin., vseh izdatkov pa 1,623.537 K 90 v, tedaj skupni denarni promet 3,270.947 K 58 v. Zavod šteje že okrog 500 članov. — Občni zbor tukajšnje Okrajne bolniške blagajne bo dne 27. t. m. O njem bomo poročali. — Z ad n j i m r a z je tudi pri nas dokaj škodoval sadnemu drevju posebno orehom in češnjam, tako, da jih ne bomo prav nič pridelali. Na drugem sadnem drevju pa upamo, da še ni take škode, ker še ni preveč odgnalo. Res čudno aprilovo vreme.

g Iz Rov pri Kamniku. Jože, Jože, to te peče! V »Domu«, pa še zdražbar imenovan, o jej, to je pa že prehudo! Le brž nad svojega zvestega prijatelja, da ti bo pomagal iz te zadrege! To bo zadovoljen, če se mu posreči. Še bolj pobožno se bo držal kakor pri Vstajenju, ko je Kristusa nosil. Takrat bo šel kar k Pircu na Rova in bo vse neabstinence ven pometal, da se bodo ja še ti potegnili za tebe. Škoda, da njega niso več izvolili za častivrednega policaja, katere službe ne more pozabiti. Bral sem tudi v »Domoljuba« dopis iz Rov. Iz njega se tako bere, da je prejšnji naš gosp. učitelj fabriciral dopis iz Rov v »Slov. Domu«, kar je zmota, ljubi »Domoljubov« dopisnik, ker sem le jaz iz škričeljskega skočil. Proti gosp. učitelju nismo ta-

ko nič imeli, le vidva, Jože, se nista zastopila, zakaj, tega pa nihče ne ve, zdražb pa on nikjer ni napravljaj, ker te si le ti s seboj pripeljal. Le pot v Žičah nam ni šla v redu, na katero smo pa že davno pozabili, saj jo še posipati nočemo. — Naj zadostuje za sedaj, da se Jože ne bo preveč najedel teh dopisov. Jože, ker ti cukrček iz škarnicla ne ugaja, zato te pa pozdravlja

Požirek iz flašce.

g Iz brdskega okraja. Velecenjeni gospod urednik! V vašem listu se je nekdo spomnil rovskega gospoda župnika, kjer mu očita, da je zanetil sovraštvo v fari. Ker mi pa zadnji »Domoljub« predbaciva, da sem jaz tisti, ki sem prikrošnjaril liberalne cunje in škarniceljne, prosim, da potrdite v vašem listu, da nisem jaz prikrošnjaril z imenovanimi cunjami in škarniceljni in da bo moral dopisnik »Domoljuba« dotičnega krošnjarja že drugod poiskati. — Gosp. župnika Jožefa Volca bi pa prosil, da me pusti na miru kakor jaz njega, saj se zanj še na Rovih nisem brigal, v Krtini se pa še manj. — Če pa hoče gosp. župnik izvedeti, kdo je v resnici kriv sedanjih sovražnosti na Rovih, naj vpraša župana g. Alojzija Jermana, ta mu bo bolj vedel povedati nego jaz, ker tačas, ko sem bil jaz na Rovih, še ni bilo slišati o takih prepirih v občini. Dokler mi pa dopisnik »Domoljuba« ne dokaže, da sem jaz kriv sedanjih zdražb na Rovih, ga imenujem **javnega lažnjivca.** — Gospod urednik, hvala za prijaznost! — **Ivan Schmeidek.** — (Potrjujemo, da se nam je dopis iz Rov poslal od drugod in da niste v zvezi z njim. — Uredništvo.)

g Škofja Loka. Mnogo se je že pisalo o tukajšnjem, nad vse fanatičnem voditeljem naših klerikalcev, župniku Šinkovcu. Kar si dovoljuje ta mož, to že res ni več spodobno. Vedno in vedno bolj se ravna po nauku: škoduj bližnjemu, kar mu moreš! Zopet in zopet se sliši, kaj in koliko je škodoval temu ali onemu, ki slučajno ni njegov podrepnik, ali pa, kako je tega ali onega kje očrnil, samo zato, ker ne mara biti pokoren njemu — loškemu paši. Vprašam vas, Ločani, koliko časa boste še vendar dopustili, da vam škoduje ta človek, ki mu je v mislih vedno le to, kako bi vsakega, ki ne vleče z njim, utopil v žlici vode? Dajte se vendar že enkrat postaviti in povejte temu paši, da si od njega ne dovolite vse, kar bi se njemu zljubilo, in da ne bo ljudstvo zunaj Loke mislilo, da se vsi tresete pred njim. Če vas je še kaj mož, na noge!

Domovec.

g Iz Cerkelj. Odkar kaplanuje Janez Horvat v Cerkljah, je že mnogo rac ustrelil. Ena taka njegova dobrota v prid tamošnji fari je sedaj, razdružitev ondotne požarne brambe. Čatitljivi Janez je ruval v začetku zoper tamošnjega načelnika, pisal po listih, koliko spije vina na puf, kako pokvečen je prišel iz orožnih vaj in kako izgleda njegov hlev itd. Ko je temu lahko vernemu načelniku vse levite, kar jih je

znal, iztrobil na ušesa, se je lotil še odbora in moštva, da se je ta popolnoma odpovedal. Ker je bil načelnik Franc Ahlin zapleten v večjih težkočah, ga je vedno žejni Horvat zvabil v gostilno pri Janšetu. Ker tam je prava hiša za obdelovanje lahkovernih ljudi. Tam so ga obdelovali, hvalili, zadaj pa fige molili, da naj on le ostane, če se vsi drugi odpovedo. Korajžo mu je dajal Jučnjekov Janez, ki vedno pravi, da je Brničan, v resnici pa je gospodar nekega razprodanega zemljišča z 10 glavami skuštrane otročjadi. Birt Janša, ki je za podelitev patentov prvi, sam pa že dvakrat zaporedoma padel za koncesijo, tako, da še vedno toči in napaja žganjarje na katoliški podlagi v prid svojega žepa brez dovoljenja. Po domače bi se reklo »kontroband«. Sklenili so, z ognjenimi jeziki nad glavami zaznamovani omenjeni možje, v gostilni pri Janšetu, da se Ambrož ne odpove načelništvu, podnačelnika mesto prevzame Jurčujekov Janez, bolj častljivo povedano: »Kne«, ki je bil svoj čas tudi vojak, pa se je sedaj tako izkolomaštrov, da ni več za nikakorabo. Ta, vse hvale vredni provizorični odbor, je hotel tudi svojo iznajdbo pošteno zaliti. Ambrož, on, ki ima verbšno, pravi, da bo pil tistega od zida »firundrajsgarja«, Horvat pa, ki je še kaplan, pa pravi, da bo pil kar navadnega, tistega za briče obhajati. Jurčujekov Janez, on, ki kupčuje s čebelami, se je pa izrazil, da bo pil žganje. Rekel je: Kar v vežo pod mizo naj ga postavi mama en firkelc, če kdo pride, da me ne bo v gobec gledov. Izkazalo se pa pa, da Janša ni imel več vina, edino tistega za obhajanje bričev, se je še dobilo nekaj, kar je kaplan vseeno pil, Ambrož je pa pozneje pil rajši pokalice, toda pristavil je pozneje: Prmejš, s tem vragom si bom še želodec pokvaril. Kne je pa pil iz podmize v veži menda tudi kar na puf, ko je njegova Mica prišla, je že zelo ozko hodil, koleno ob koleno, le hlače so bile vredne obžalovanja. Gospodinja Marijana jim je pa pridno cvrla in pekla cvililce, ki se še vedno prodajajo na vago, dokler jih je kaj. Janša je dvoril gostom, slavil je Pirovo zmago nad požarno brambo v Cerkljah, zatrjeval kaplanu, da ne izstopi iz katoliške stranke, dokler bo kaj neslo. Pravi, saj mi ne kaže drugega, hliniti se moram, drugače moram iti na barabo. Očeta sem pripravil ob polovico premoženja, zato sem se zdebil. Drugi bratje naj pa sedaj delajo in stradajo za mojo požrešnost. Molite, gosp. kaplan, za maše bom dal, samo če bi se moj naklep izpeljal. Marijana, ki je zraven stala, slovesno ponovi: **Da bi se izpeljal!**

g S Trate nad Škofjo Loko. Zadnji dopis od tu v »Slovenskem Domu« o našem mogočnem županu je le nekoliko pretresel naše občinske može in še koga drugega. Še huje je to, da so ljudje dopis s slastjo brali. Celo taki, ki se štejejo, da so med župnikovimi izvoljenci, so molče pritrdili

vsemu; drugi, ki si pa že več upajo in se ne strašijo vsakega kihanja v farovžu, so pa javno priznali, da je še premalo in prepohlevno povedano. Da saj malo stvar zatemne in počrni, so odgovorili na nekaj stvari v predzadnjem »Domoljubu«, kjer hvalijo in povečujejo Preserca. O njem smo že rekli svoje mnenje in ga še danes ponovimo, da je neko domišljavo človeče, hrepeneče po časti in župnikov petoliznik. Nam ni žal, če je zvest pristaš S. L. S., ali bolje povedano, farovške stranke. Poznamo dosti takih, ki so iz častilakomnosti rogovilili pred leti v klerikalni stranki, pa danes se nobeden več ne zmeni zanje. Tako se lahko zgodi tudi enkrat s Presercem. Kar se tiče lučenske ceste, smo povedali le to, da pri nji nima nobene zasluge naš župan. Ta cesta se dela kot neko plačilo vrhniški okolici, kjer vlada največja klerikalna zvestoba, seveda, za plačilo ta cesta nima, kar smo že večkrat slišali od tridih klerikalcev, nobenega takiga pomena, kot bo veljala. Tako trdijo pristaši S. L. S. sami, če že hočete vedeti. Mi smo zadnjič le poudarjali, da bi bilo bolj potrebno, da se deželna cesta po dolini najprej popravi in odstrani največje prometne ovire, potem se naj grade šele stranske ceste. Sicer pa Lučencem privoščimo iz srca, če dobe cesto, saj je med njimi tudi že več naših somišljenikov, pa tudi če bi jih ne bilo, mi bi jim vseeno privoščil, ker nočemo biti tako krivični, pristranski in neusmiljeni kot so klerikalci sploh in tudi naši. Pred letom so bili naši klerikalci in farovski občinski možje na vso moč proti gostilnam in plesi, posebno v bližini cerkve. Zdaj pa, ko gre za gostilniško koncesijo nekega njihovega pristaša, so pa možje z župnikom vred drugih misli. Četudi bo ta gostilna najbližje cerkve, so bili možje v občinskem odboru, razen nekaterih, za koncesijo. Nimamo nič proti, če se da koncesijo, ker je bila prej v dotični hiši že dolgo let gostilna; prepričani pa smo, da bi se kakemu našemu pristašu nikoli ne dovolilo in bodi še tako pošten, skrben in pravičen. Kakšen hrup je delal župnik, ko je bila omenjena hiša na prodaj, da ne pride v roke kakega liberalca, še manj pa, da bi bila v hiši gostilna, ki je tako blizu cerkve. In obesili ste je božjemu furmanu, ki jo je, kakor trdijo hudobni jeziki, ne samo s hišo, ampak po hiši zafural, da odslej ne bo več vozil gospodov. Tako postopanje je pristransko in hinavsko. Vemo, da ne bo v tej gostilni nič drugače, kot je v drugih. Marsikdo, tudi zvest in stanovit klerikalec bo presedel mašo tudi v tej gostilni, za katero se pehate s strankarskega stališča. Naš župnik bo imel še več poviš, jeziti se in žugati z ovadbo teh, ki ne gredo v cerkev. V tem oziru mu deloma damo tudi prav, kar je res, je res! Kdor ne misli iti v cerkev, je bolje, da ne gre blizu. S tega stališča mu damo prav. Na drugi strani pa moramo zopet vprašati: odkod pa to, da so se jeli ljudje ogibati

cerkve? Odgovor je prav lahek: V cerkvi je preveč politike, pri nas kot drugod. Vse hoče današnja duhovščina ugnati v kozji rog, drugega se ne sliši, kot zabavljanje čez napredne liste in pa: dajte, dajte, tega treba, ono še ni plačano! S silo se pa izhaja le malo časa; žalostno, kjer se mora rabiti sila. In taka je tudi tukaj. Kmetje in drugo ljudstvo to vidi, spregledava in vse preudari in nazadnje pravi: Saj ne gre za nič drugega, kot za posvetno moč, in prične se ogibati cerkve vedno bolj, nazadnje pa popolnoma. Če hočete, da bo boljše, držite se tega, kar nam je Kristus zapustil: Ljubezen in zopet ljubezen. Prepričani smo, da se to ne bo zgodilo, dokler vsi kmetje tega v svojo škodo ne spregledajo in enkrat poreko: Cerkev bodi cerkev; župnik ali duhovnik to, kar mora biti, vse drugo, občinske in take zadeve bomo pa že sami uredili brez cerkvenih in drugih jerobov. Mi sami najbolje vemo, kje nas čevelj žuli.

g Sv. Gora nad Litijo. Dne 6. aprila je bil letos mlaj in naš prečastiti nam je držal dve pridigi. Prva je veljala bogu, druga — še enkrat daljša — je bila pa posvečena nam liberalcem. Zakaj je pa naš gospod Lovšin tako hud? V naši fari je že od nekdaj nekaj mož, ki mislijo z lastno glavo, toda duhovščina še nikoli ni marala pametnih mož, ampak le kimavce. Pridiga je bila res imenitna in prav prikladna za sveti kraj. »Slovenski Dom« in nas liberalce je imenoval smrdljivce in da bo dal vsakemu hrena, ki bere ta list. Govoril je tudi o oslu, ki za njim riga, toda naj se le pogleda v zrcalo in videl bo večjega, kakor smo mi kmetje, ki mu malho polnimo. Dalje je pravil, da bo kar na tihem storil svoje. Vemo, da je oni, ki na tihem stori, bolj strupen, kakor oni, ki očitno dela. Dalje je govoril o psih in mačkah in o paragrafi, da se mu je vse kahljalo po cerkvi. Zlasti neka klerikalka je bobnala po klopi in sploh je bila sramota za župnika samega, ko je take reči govoril na prižnici. Povemo mu le, da se v cerkvi ne bomo več dali zmerjati, ker nam je ta kraj presvet za klobasarije. Če pa Lovšin zlorablja sveti kraj, bo videl, kaj bo vse nastalo. Mi bomo pa še večkrat posvetili v njegovo vzorno delovanje.

g Od nekod. V neki prijazni vasi na Gorenjskem sem imel priliko, ko sem hodil po svojih poslih, opazovati kuratelne zadeve, namreč, kako postopajo in opravljajo svojo dolžnost v prid svojih malh napram kurandom, če imajo na primer slabo varstveno nadzorstvo. Bil sem priča, ko pride odposlanec v tej zadevi in pravi, seveda bolj apatično, kakor je pri takih navada: Naročili so mi to in to, naj prinesem za to in to delo, ki je že izvršeno 13 K, 2 K pa še za to, ki se bo tudi moralo izgotoviti, 5 K pa za hišo, ki pravijo, da so sedaj brez denarja. Mali pa skoči pokoncu in pravi: Krucifiks mizerija, ali ne boste nikoli siti! Nič ne dam, pa tudi nič nimam.

Da naj le kmet, če kaj ima. Veš, Janče, jaz nimam zdaj nič, pa tudi nič dati ne morem, zapisal pa bom, če ti rečeš. Mislim, da ti že imaš, saj si 700 K skupaj vzel. Zdaj mi boš pa še to očital! Sebe pa ne vidiš, koliko si že ti vzel, 300 K kar vkup. Zmiraj si nergov, da si tam in tu potrošil, kar ni bilo vse skupaj nič. Lahko kadiš cigare in hodiš tako visoko, ker nisi drugih denarje. Jaz sem ti naklonil in z mojo pomočjo dobiš, pa le zato, da meni pomagaš. Sicer boš pa še kruha stradal. Odposlanec je šel povešeno z žalostnim obličjem in praznim žepom. Trdo zaslužene kronce so se tiščale tisti čas močno skupaj v nekem tretjem žepu, iz katerega jih je pozneje kurator s precejšnjim mledovanjem izvrtal.

g Iz Škofje Loke. Škofja Loka dobi kmalu še drugo avtomobilno zvezo med mestom in kolodvorom. Od 25. marca prevaža Jelovčanov avtomobil blago in osebe s kolodvora v Škofji Loki do Žirov. Prostora ima za 6—8 oseb in veliko prostora za blago. Sedaj pa namerava lesni trgovec gosp. Dolenc iz Stare Loke vdružiti z nekaterimi posestniki nabaviti avtomobil za prevažanje oseb med kolodvorom in mestom. Če bo avtomobil vozil k vsakemu vlaku, bo to za vse zelo ugodno. Ideja je vse hvale vredna; potujoče občinstvo in Ločani jo bodo pozdravili. — Tudi Železnike in Selško dolino nameravajo potom avtomobila zvezati. To bi bilo tudi zelo potrebno.

o Notranjske novice o

n Dolenji Logatec. Našemu gosp. župniku so se pa prav hitro izpolnile njegove proroške besede, ki jih je lani pred občinskimi volitvami govoril v čukovem gnezdu ali kakor ga klerikalci imenujejo, v Društvenem domu, zbranim svojim bacikom, med temi je najbolj hvalil in povzdigoval sedanjega župana, po domače Remca. Rekel je: To je pravi mož, v njem imejte ogledalo in po njegovem zgledu se ravnajte! On bi bil pravi župan, tako nekako se je izrazil župnik. Zdaj se je pa že pokazalo, kakšnega vzor-župana imamo. Že zadnjič smo poročali, zakaj ni mogel nič jesti, vendar se je pa tisti večer nabral kaj boljšega v taki meri, da se je prigugal na postajo. Imenitno se je postavil 7. aprila na naboru. Napravil se je v napol svilen obleko in ves čas bil navzoč pri naborni komisiji. Na poti proti domu se ga je pa zopet tako nabral, da je šla tropa otrok za njim ter ga vlekle za suknjo in vse se mu je smejalo. Nazadnje je še v gostilni pri Dimnikarju za mizo zaspal. No, gosp. župnik, takega vzor-župana ste nam pripravili.

n Dolenji Logatec. Pusti ljudi v miru in pometaj pred svojim pragom, kličemo ponovno našemu gosp. župniku. Bilo je prejšnji teden na večer, ko je šel neki mladenci v družbi dveh deklet po cesti. Na-

enkrat stopi pred nje, kakor strah božji, gosp. župnik in jim vsem trem posveti pod nos. Temu še ni bilo dovolj; zato je še vse tri v nedeljo pri pridigi javno oštel. Gosp. župniku tole: Ali se še spominja, kako se je on kot dijak in lemenatar rad sukal v družbi mladih in brhkih deklet? Na njegovo željo mu tudi lahko povemo za vse one skrivne koticke, kjer se kljunčkajo njegovi ljubljenci ob 12. uri ponoči, ko se vračajo od različnih nočnih vaj v Društvenem domu. Pazi se, Tine, da tebi kdo drug enkrat ne posveti! Boj za »Sveto vojsko« vedno bolj napreduje. Župan Slavc za to sam najbolj skrbi. Isti župan, ki je še pred kratkim točno ob uri izganjal ljudi iz gostiln, rad zadnje čase sam ponočuje (menda radi skrbi). Ob takih prilikah prav nič ne izbira, kje bo spal, pod ali na mizi. Ker se tako dobro obnaša, je dobil gostilniško koncesijo v občinski hiši, kjer so nastanjeni občinski reveži. Torej reveže na cesto! Slavca pod streho in mirna Bosna! Poskrbljeno pa bo, da ne bo Jaka kaše pihal!

o Zagorske novice o

z Iz »mežnarije« in »nove kaplanije«. Št. 470. Uredništvu »Slovenskega Doma« v Ljubljani. Sklicujoč se na § 19. tisk. zak. z dne 17. decembra 1862 drž. zak. št. 6 ex 1863, zahtevam z ozirom na dopis, objavljen pod zaglavjem »Zagorske novice« v št. 15. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: 1. Ni res, da so tedaj prinesli Juda h krstu. 2. Ni res, da je sestra pričela pripovedovati, kako je bilo pred večimi leti gori v Krašnji. 3. Ni res, da je g. organist oporekal in ga imenoval z imenom. 4. Ni res, da se je g. kaplan razsrdil in postal ves rdeč. 5. Ni res, da sta bila gospod župnik in veliki kaplan kar tiho; res pa je, da velikega kaplana še pri mizi ni bilo, ker je bival tedaj že drugi dan na Sv. Planini, kar 5 župnij lahko potrdi. — Župni urad Zagorje, dne 14. aprila 1913. — Rott, župnik in duh. svetnik. — Priobčili smo ta popravek v zabavo našim bralcem; naš dopis ni imel z župnim uradom nič opravka. Prosimo našega dopisnika, da tudi on popravi.

z Iz Zagorja ob Savi. Jutri, v nedeljo, ob pol 8. zvečer gremo vsi zavedni naprednjaki na **družabni večer**, katerega priredi naše vrlo »Olasbeno društvo« v »Sokolskem domu«. Kakor se nam poroča, se bo nudilo mnogo zabave in razvedrila. Torej, kdor čuti, da je naprednega mišljenja, je njegova dolžnost, da pride, ter po svojih skromnih močeh položi mal dar skladu »Sokolskega doma« oltar.

z Šemnik pod Sv. Goro. Naša vas spada pod aržiško občino in baš je tisti srečni kraj, kjer je zagledal luč sveta analfabet župan Klobučič in vsled tega naj tudi javnost nekaj čuje iz našega kraja. V nedeljo, dne 13. aprila je doletela nas Šemničane velika čast. Dobro poznani petelin,

svetogorski župnik Lovšin, je opravljal v podružnični cerkvi božje opravilo in kakor je njegova navada, da vedno zabavlja raz lece, tako je tudi pri nas bilo. Zabavljanje čez napredne časopise, to je pri teh gospodih že v navadi. Našemu Lovšinu je posebno »Slovenski Dom« na potu; vsled tega je udrihal čez njega, da se je kar bliskalo smrtnih grehov. Vsak, kdor le prime v roke ta umazani list, ima že smrtni greh na sebi, bog naj te pa varuje, da bi bil narčnik na njega ter ga redno čital. Ta ima tako velik smrtni greh, da ga večjega ne more imeti itd. Nazadnje pa je naravnost zaukazal, da se moramo udeležiti procesije k Stritarju, ker tam bo blagoslovil novo kapelo, katero je omenjeni sezidal. Vršila se je ceremonija z velikim pompom, seveda je po sebi umevno, da tudi očeta župana ni manjkalo z njegovo Pepico poleg. Pri tej priliki se je streljalo tako, da smo mislili, da smo v Odrinu. **Kakor nam je znano, ima pravico dati dovoljenje za streljanje samo okrajno glavarstvo.** Ker pa vemo, kako nerado da glavarstvo tako dovoljenje, smo radovedni, če je imel Stritar za to potrebno dovoljenje. In tudi če je vedel za to župan Klobučič? — Ali pa je morda sam župan dal potrebno dovoljenje.

Vse bi bilo še v redu. Kapela je lepa, samo nekaj ni našemu Lovšinu bilo všeč, ker je poleg kapele postavil »berača« (tako imenujemo pušice za milodare). On se zaveda, da je edino on v fari upravičen, da živi od milodarov, katere mu moramo dajati farani v obliki bere in milodarov v cerkvi in sedaj pa ta umazana konkurenca. — Po slavnosti se je vršila velika gostija pri Stritarju. Na to gostijo pa niso bili vabljeni vsi udeleženci, kakor k procesiji, ampak samo teški magnatje in seveda tudi očka župan. Med kosilom so pa grmeli topiči, da je bilo veselje in vesela družba si je prav pridno zalivala suha grla. Ti, verno ljudstvo, si pa lahko šlo domov, kajti svojo dolžnost si opravilo.

z Iz Kisovca. Dne 15. aprila je prinesla »Zarja« dopis iz Kisovca. Dopisnik se zgraža nad sanitetnimi razmerami pri nas in na Loki in se hoče nekako ponašati, da je bil prvi, ki je v to sršenovo gnezdo podrezal. Privoščimo Čobalu to nedolžno veselje, ampak znano nam je, da si ta mož vse zasluge sam prisvaja. Radovedni smo, kdo ima zaslugo, da si je Čobal v Zagorju nagromadil tisočake, s katerimi danes kupuje hiše po Zagorski dolini. Mar li ne mi delavci, ki smo mu nosili krvavo prislužene kronce. Prišel pa je čas, da smo spoznali, kako dobro je gospodaril v prid svojega žepa. Zakaj pa nisi svoj čas, ko si tožil »Slovenski Narod«, ki ti je očital, koliko tisočakov da imaš in da si vse v Zagorju »prihranil«, dokazal, na kakšen način. — Veš, ljubi Miha, takrat, ko si ti pred sodiščem pogorel s svojo tožbo, smo mi pričeli drugače o tebi soditi; mnogo bi se dalo pisati, a raje molčimo, ker ima vsak

zaveden delavec svojo lastno sodbo o tebi.

»Zarja« tudi namigava, da smo mi s tem delavstvu škodovali, ker sedaj si ne more več rediti svinj, koz in kur. Mi smo izrecno poudarjali, da te vrstice niso naperjene proti delavstvu, pač pa proti razmeram, ki so vladale v Kisovcu. Ko bi bil Čobal nesebičen voditelj nas delavcev, bi prav lahko dosegli, da bi trboveljska družba nam sezidala par hlevov.

Zadnje čase vidimo nekatere gospode, da preganjajo in streljajo krilate ptice in prav dobro vemo, da za to nimajo nikakega dovoljenja. Ne moremo si tega tolmačiti, da naobražen človek nima toliko čuta do ubogih ptic - pevk, da bi jih pustil v miru. — **Menda jim tudi za nas delavce manjka sočutja.** — Upamo, da bodo zadoštovale te vrstice, če ne, pridemo prihodnjič z imeni.

z Z Lok. Znano je, da slovi naša okrajna cesta Zagorje - Trojane zaradi ovinkov in blata širom sveta. Posebno trgovski potniki jo imajo na piki in skrbe za to, da ve širši svet toliko o njej. In tako se je zgodilo te dni, da je voznik Žabnikar (seveda je to klerikalen steber) vozil nekega trgovskega potnika, ki se je zgražal nad cesto, ki je brez kanalov ter polna blata. Pri tej priliki je dal tudi Tinče duška svoji jezi: Saj ni čudno, da je cesta v takem stanju, ko jo pa komandira mesar, ki nima o cesti niti pojma. Nato potnik: Zakaj pa nimate vi, ki vedno vozirate in se torej na ceste gotovo dobro zastopite, v tej zadevi nobene besede? Tak-le debel mesar je gotovo prelen, da bi se brigal za cesto in jo baj, kakor je meni znano, vidi komaj parkrat v letu. Žabnikar, vzradoščen, malo okrog sebe pogleda, pa jo zarobi: O, bil sem za odbornika predlagan, toda kaplana, ki jima je ljubši mesar, kot pa kmet, posebno od takrat, ko je hodil ta mal kaplan od birme s Šent Lamberta z gospo, sta se za tega zavzela in izvoljen je bil. Potnik: Kaj nimate kmetije, ki plačujete davke, v stranki nič govoriti? Žabnikar: Kaj še, pri nas je vse na katoliški podlagi; tisti, ki nič davka ne plača in nima niti pojma o stvari, ima povsod svoj jezik in glavno besedo v stranki. — Žalostno, toda resnično! Mi kmetije naj plačujemo na vse strani, voziti in gaziti pa moramo po brozgi. Delaj od zore do mraka in molči, da prideš enkrat v sveta nebesa. — Mi se z gospodom Žabnikarjem popolnoma strinjamo in vse to, kar je on govoril, podčrtamo debelo, da je tako. —i—

Ostali slovenski kraji

o V Trstu je umrl v bolnišnici gosp. Kristijan Bratina, nadučitelj in načelnik posojilnice v Bovcu na Goriškem. Bolehal je dlje časa na želodcu. Ker ni mogel te hude bolezni več prenašati, je prišel v Trst, kjer so ga operirali, a je na posled-

cah te operacije umrl, zapustivši sedem otrok. Pogreb se je vršil dne 12. aprila. N. v m. p. blagi mož!

o Iz Trsta. Z zadovoljstvom smo čitali nedavno temu v »Slovenskem Domu« današnjemu versko konfuznemu času primeren dopis s Klanca v Istri, kjer se širi ta napredni tednik med ljudstvom. — Le neustrašeno po tej poti dalje in to nele v Klanecu, ampak tudi v drugih vaseh slovenske Istre. — S prizanašanjem se ne doseže nič, ker sovražnik smatra našo popustljivost za nezavednost, za slabost, za boječnost. So gotovi gromovniki, ki imajo pogum le, če ljudstvo molče prenaša njih sirovosti; če se pa ono postavi po robu in reagira, jim pa takoj zleze srce v hlače. Taki gromovniki najbolj sovražijo »Slovenski Dom«, zato, ker se ga najbolj boje, ker prodira v najširše mase slovenskega ljudstva, kar se o raznih naprednih dnevnih ne more trditi: prvič, ker so predragi, drugič, ker masa ljudstva nima časa prebirati vsak dan liste. Zatorej v vsako napredno hišo širom naše lepe slovenske domovine — »Slovenski Dom«.

o Pretekli teden se je oni Rozina, o katerem je »Slovenski Dom« poročal, da je kot uradnik pr. c. kr. okrajnem šolskem svetu v Gorici poneveril velikansko vsoto — govori se o 80.000 K — sam javil v goriških zaporih, da naj ga zapro. O tem možu, katerega bi klerikalci kar čez noč radi prelevili v naprednjaka, se slišijo čudne govorice. — V goriških zaporih se nahaja tudi bivši okrajni šolski nadzornik Fr. Finžgar, češ, da je bil on takrat nadzornik, ko je zmanjkalo denarja. Upamo pa, da bo poslednji dokazal svojo nekrivdo, ter da bo v kratkem na svobodi, kajti, kolikor se domneva, je malone izključeno, da bi bil Finžgar pri tem kaj udeležen. Sicer pa pokaže preiskava, kaj je na vsem tem.

o V Sv. Križu ob morju se je v noči med 9. in 10. aprilom zopet izvršila tatvina na škodo čevljarja Josipa Tence. Tatovi so železno omrežje na oknu odstranili ter prišli v hišo, kjer so v delavnici odnesli 12 parov novih moških čevljev, več parov starih čevljev ter nekaj takih, ki so bili še v delu. Poleg tega so ukradli še razne druge stvari ter jo nemoteno odkurili. Tence ima škode okoli 240 K, kar je zanj zelo veliko in to tembolj, ker ni bil zavarovan proti vlomu. — Sam vrag vedi, odkod prihaja tako pogostoma k poštenim in mirnim ljudem tatinska družba. Najbolj čudno pri tem je pa to, da se tatvine v Sv. Križu izvrše tako zvito, da se tatovi le redkokdaj izsledijo. — Potrebno bi bilo, da bi se Križani tako vrstili, da bi bili vsako noč dva ali trije možje na straži, kar je »Slovenski Dom« tudi pred dobrim mesecem že dobrohotno svetoval.

o Gradež. Živnostenska banka, podružnica v Trstu, otvori s 1. majem t. l. svojo ekspozituro v Gradežu, ki bo poslovala do 15. setembra t. l.

s Priprave za deželnozborske volitve v Gorici. Notranje ministrstvo je ukazalo tržaškemu namestništvu, da odvzame gorškemu županstvu priprave za volilno listo za deželnozborske volitve ter poveri posebnega namestništvenga uradnika s tem poslom.

LISTEK.

Strašna jed.

Nekaj posebnega je, če človek preživi svojo mladost v kakem pomorskem mestu. Nekako skupnost s širnim svetom onstran morja čutimo od mladega: vsaka inozemska ladja, ki prijadra v pristanišče, je pravcati kos inozemske zemlje. In toliko ljudi je bilo tam zunaj, vsak dan lahko slišimo tega ali onega pripovedovati lastne doživljaje o najoddaljenejših delih sveta. Sicer ni treba misliti, da bi vsi mornarji vedeli ali hoteli veliko povedati. Koliko je takih, ki ničesar niso doživeli, toda pripovedujejo pa toliko, da je neverjetno. Drugi so zopet prav mnogo doživeli, pa povedati ne marajo nič.

Tako dobrega pripovedovalca, kakor je bil moj prijatelj Marko Kovač, kajpada ni bilo najti daleč naokoli! Kaj je ta vse na svojih potovanjih opazoval, doživel in pretrpel, presega že vse meje. Bil je deset let starejši od mene, ki sem bil takrat višjegimnazijec v Trstu. Skušenj je imel po sebi umevno veliko več nego jaz in zdel sem se samemu sebi kot pritlikavec poleg orjaka. Toda moje učenje je tudi nekaj veljalo, zato je pa občeval z menoj kot s sebi enakimi. In to je bilo tudi nekaj pri človeku, ki je tako mlad prevozil vsa morja od ekvatorja do skrajne severne in južne točke in takorekoč vse kote sveta preteknil. In koliko dežel je poznal iz lastnega opazovanja, prav v najbolj pustih delih; to je bilo kar čudovito.

Sicer so njegovi sovražniki in drugi zavistneži — česar ne smem zamolčati — pravili, da je bil le enkrat na visokem morju in sicer kot ladijski vajenec do Kotorja, tu je bil pa batin in morske bolezni že tako sit, da je pobegnil z ladje in potem služil kot kuharski vajenec na malem parniku med Trstom in Gradežem. O teh dvomljivih rečeh sem pa izvedel veliko pozneje, toda tudi če bi zanje vedel, bi niti besedice ne verjel.

Ob tem času je bil kuhar na neki tovorni barki, toda kakor je meni pravil le za začasno zabavo. Bil je ponosen na to, da se je kot mornar naučil kuharske umetnosti.

Jaz sem mu to rad verjel; kajti če je bil v tej umetnosti le polovico toliko izveden, kakor v pripovedovanju o jedeh tujih narodov, da so se nam sline cedile pri tem, potem je zaslužil, da postane cesar-

ski telesni kuhar. Bilo je čudovito, kako je znal o pečenih podganah in pijavkah na Kitajskem, o riževih štrukljih, ki jih zamorci poprej v ustih prežvečijo ali o ribji masti Eskimov in o drugih gnusnih jedeh tako okusno pripovedovati, da bi jih človek kar jedel.

In če je potem prešel na finejše jedi ter pred nami želvino juho, slonove rilce ali bivolsko grbo ali bananove stroke ali indijanska ptičja gnezda ali medvedove šape pekel, pražil ali kuhal, bi najrajše vse popustili ter zbežali v lepe dežele, kjer se je to vse tako ceno dobilo.

Vselej pa, ko je prav na široko o tem pravil, je končno nekako namigaval, da ima v ozadju še nekaj, kar vse imenovane slaščice daleko prekaša. Nikoli se pa ni jasneje o tem izrazil in niti bolj določnega povedal o tej čudoviti jedi, toda skrivnostni globoki izraz oči in obraza je nas še bolj vzpodbujal in dražil in dolgo in požljivo smo ugibali, kaj vendar ima. Toda nikomur se ni posrečilo, da bi to skrivnost zvedel.

Če je pa kdo mogel upati to skrivnost zvedeti, je bil moj sošolec Križnik in jaz, Kovačeva ljubljena. Dozdaj se pa tudi nama ni posrečilo.

Nekega dne sva pa nekaj velikega sklenila. Zložila sva ves svoj denar in kupila steklenico najboljših kranjskih slivovke, da jo podariva prijatelju Kovaču, kajti vedela sva, da zelo ljubi to močno pijačo, ki je pa bila vseeno predraga zanj. Upala sva, da ga s tem darilom tako omehčava, da nama bo iz hvaležnosti povedal svojo skrivnost.

Kar tako se nama pa načrt ni posrečil in bila sva že v skrbeh, da je bila najina žrtev zaman. Darilo je sicer sprejel z veliko hvaležnostjo in se takoj spravil na delo, da mu izkaže čast, toda na najino prošnjo je le resno odkimal ter napravil tako žalostne oči, da nama je bilo kar hudo.

Počasi pa, ko je stari izborni slivovki že tako veliko čast izkazoval, da se je nama nemogoče zdelo, da bi mogel človek toliko povziti te dobrote, je postal mehkejši in upala sva zanesljivo, da bova vse zvedela. Sicer se je tudi zdaj še zvižal in umikal, ker smo pa vstrajali — Kovač v pitju, midva v prigovarjanju — je prišla ura, ko se je udal, toda tudi šele takrat, ko sva mu pod prisego obljubila še eno trebušnato steklenico take slivovke.

Še vidim pred seboj njegovo tolsto lice, široko odprte oči, skrbi polni obraz, žalostno zategnjena usta, ko je naposled sikajoče izbleknil usodepolno besedo:

»Človeško meso!«

Groza je naju pretresla. Kaj tako strašnega vendar nisva pričakovala. Minilo je več časa, da sva se malo otresla strahu in da je končno radovednost vse drugo premagala.

»Marko, ti vendar nisi jedel človeškega mesa?« sva ga boječe vprašala.

Prikimal je s smrtno žalostnim obra-

zom. »O da,« je šepetal, »veliko, zelo veliko.«

Zopet je naju streslo, toda radovednost je zdaj bila močnejša od strahu.

»Povej! Povej!« sva ga skoro proseče silila.

»Še tretjo steklenico slivovke, pa vama povem,« je resno odgovoril.

Brez odloga sva jo obljubila, čeprav nisva vedela, kje bova v doglednem času dobila zanjo denar. In zdaj je res začel pripovedovati:

(Pride še.)

Razno

* Število prebivalstva v Evropi. Po najnovejših statističnih podatkih, obelodanih od posameznih evropskih držav, znaša celokupno število prebivalstva Evrope 433 milijonov 900 tisoč. Od tega ima Rusija prebivalcev 117 milijonov, Nemčija 64, Avstro-Ogrska 51, Angleška 45, Francija 39, Italija 34, Španija 19, Belgija in Romunija po 7, evropska Turčija 5, Holandska, Portugalska, Švedska, Bolgarska po 4 milijone, Švica 3, Srbija, Danska, Grška, Norveška po 2 milijona. Na kvadratni kilometer prihaja v Evropi 44 prebivalcev, največ izmed vseh delov sveta. V Aziji prihaja na kvadratni kilometer 20,6 preb., v Ameriki in Afriki po 4,5, v Avstraliji pa samo 0,8. Najgostejše je razmeroma obljubena Belgija; tam prihaja na kvadratni kilometer 286 prebivalcev, sledi Holandija s 177 prebivalci, Angleška s 146, Italija s 120, Nemčija s 112, Švica z 91, Avstro-Ogrska s 76, Francija s 74, Rusija s 23, Norveška z 8 na kvadratnem kilometru. Kar se tiče rodovitnosti, zavzema prvo mesto Rusija, kjer pride na 1000 prebivalcev 44 porodov; sledijo Ogrska 35,6, Italija 32,9, Avstrija 32,4, Nemčija 29,8, Holandska 28,6, Švica 25,2, Švedska in Angleška 24,8, Belgija 23,7, Francija 19,7.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Daljnega vrha: Vprašate, zakaj ne priobčimo Vaših dopisov. — Stvar je ta, da smo dobili z Vašim podpisom že tri dopise v najkrajšem času, a vsak dopis je imel drugačno pisavo. Ker nečemo, da bi se nas mistificiralo, smo odložili dopise za toliko časa, da doženemo, kdo je pravi dopisnik. — Dolenji Logatec: Dopise radi sprejemamo, le kratki naj bodo, pisani le na eni strani in ne preveč osebni. — Radi pomanjkanja prostora smo morali izpustiti več dopisov; naj se nam oprostijo, pride vse na vrsto!



Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

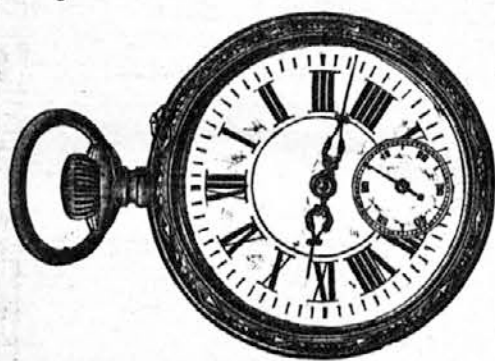


gospodinjam



iz EDIJE slovenske tovarne v Ljubljani.

6



!Za birmo!

Najboljši nakup solidnih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine;

uhani, Union ure, pristani

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Lastna tovarna ur v Švici.

Glavni cenik z žepnim koledarjem se pošilja zastonj.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 12. aprila 1913.

Dunaj: 22, 42, 53, 59, 40.

Dvignjene v sredo, dne 16. aprila 1913.

Brno: 68, 36, 88, 37, 89.

Gradec: 39, 72, 79, 17, 12.

Sladni čaj - znamka Sladin!

Kri! 50 % prihranka in okusen čaj-trk, južno! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se pa uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima

Moč! ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoje 60 vin.

Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-

Zdravje! karne Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefstadterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4.

Priporočljiv za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih trdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb. 3

Pet glavnih dobitkov

90.000, 40.000, 30.000, 20.000 in 20.000 K, ozir. frankov in lir

zadene tekom meseca majnika

v srečnem slučaju že z vplačilom samo 5 kron, kdor naroči izborno skupino 5 srečk na 70 mesečnih obrokov po K 5.—

15 žrebanj vsako leto.

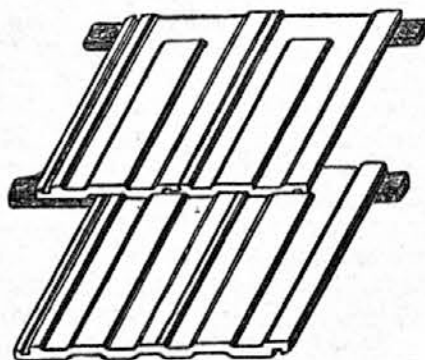
Zahtevajte obširni majnikov prospekt! Iz njegove vsebine: Za eno krono 100.000 frankov!

Češke industrijalne banke glavno zastopstvo, Ljubljana.

Parna tovarna opeke

v Brdu

p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljani



priporoča svoje izdelke

strojne zidne in

vsakovrstne zarezne strešne opeke,

zajamčeno dobre in trpežne kakovosti

po znižani ceni.

Vzorke pošilja brezplačno.

Sprejema zastopnike.

17

Ustanovljena leta 1831.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marjtin trg — Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbe zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1912 zavarovalo se je 21.380 oseb za kapital na 182 milijonov kron na življenje. —

Družba je izplačala za škode nad 1100 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 440 milijonov kron.

7